

Tranferant bis sex rapida vertigine menses,
 Et celer actus erat variis sudoribus annus;
 Tempus erat, quo ferre soles Auguste racemos,
 Cum citius solito portarunt agmina mustum,
 Declarantque patres cœptas cum litibus iras,
 Quas prædatorum tumidi movere furores.
 Vulgus ab introitu captæ regionis, & ante
 Quam populus quicquã superaret bellicus urbis,
 Collectam passim prædam de rure trahebat,
 Dumque viri fortes muris tormenta pararent,
 Ignarum vulgus studium fornacis agebat.
 O quantis studiis panes venduntur, & illud,
 Unde monetati replent marsupia nummi!
 Post hæc ex spoliis, quæ comportarat in unum
 Alphæus populus, movet anxia turba fufurros,
 Et repetit partes, partiri capta recusat;
 Hi quibus interiùs lacerat Majorica mentes,
 Neve moram facerent spoliis retinentibus illis,
 Partibus in tutis prædam posuere carinæ.
 Solvuntur classes, freta remis eruta spumant,
 Vela tument Zephyris, liquidas rapit aura
 præcellas;
 Adveniunt Baleam Latii comitatus, & illi,
 Qui propter Baleam cœlestia signa tulerunt.
 Est sinus haud modicus Balææ de partibus Austri,
 Portus instar habens, ubi cornua bina videntur,
 Per bis mille decem quæ sunt distantia passus.
 Replet utrumque latus Libyco de litore raptus
 Pontus, & Arctoas finem distendit in oras.
 Quoque ponit finem sinus, hic de parte sinistra
 Urbs antiqua fuit raris habitata colonis,
 Unde feræ gentes ab Iberis finibus actæ,
 Navigio celeri duce præcedente Moalfac
 Christicolis pulsus plures posuere penates.
 Hic ubi lata stetit celsis Majorica muris,
 Insula distat ab hac brevis, & per millia quinque,
 Quæ complexa sinu lævæ stat proxima terræ.
 Portus ad hanc latus, Rhodum vicinia dicit,
 Urbis ab hoc possunt sublimia mœnia cerni,
 Ob quam Pisani tantos habuere labores.
 Illa dies lætis populis octava refulsit,
 In qua felicem Matrem super astra recepit
 Virgineus partus, de qua Deus est homo factus,
 Parva venientes quæ congregat insula puppes,
 Luxque sequens fuit hæc, qua Christus morte
 resurgens
 In mundo genitis vitam dedit, atque salutem.
 Hac de plebe viri lætices haurire volendo,
 Navibus egressi per rus gradiuntur inermes;
 Ast equites regionis erant in valle latentes,
 Qui peditum plures incautos aggredientes
 Truncarunt gladio, quosdam cepere, suisque
 Duriter adstrictos secum duxere capistris.
 Hinc cum Consulibus proceres tristantur, &
 omnes.
 Tum Petrus Antistes populos hortatur ad ista:
 Tartareos aditus properavit vestra voluntas,
 Dixit, & ostendit Balearica mœnia dextra.
 Captus ibi fateor vester pius atque Creator,
 Dicitur in membris; quis non pugnabit, ut ipsum
 Eruat, ipsa licet mortem sibi bella minentur?
 Vos tamen in bello lethum nolite timere,
 Nonnisi pro bello vitæ quia poscitur auctor,
 Atque dator vitæ, cunctis qui præparat usum,
 Et qui pro nobis Crucis est in stipite fixus,
 Cum captis captus nunc permanet, atque ligatus,
 Ut det opem vincētis, trahat & de nexibus ipsos.
 Qui captum Dominum pugnamve relinquit a-
 gentem
 Iustè damnatur, dignè privatur honore,
 Et manet infamis semotus ab urbe, foroque.
 Hoc & Boso pater, præsul quoque Caralitanus,
 Comparibus verbis, lachrymisque fluentibus
 addunt.

A His dictis sedet in transtris festina juvenus,
 Et placidas molitur aquas, in carbasa ventus
 Perflat, & amotis fulcatur navibus æquor.
 Non volucres tanta pennæ levitate feruntur,
 Quanta rates levitas pacata per æquora veſtat.
 Miratur Balææ Populus candentia vela,
 Et defixa tenens in classem torva tyrannus
 Lumina, dat lachrymas magno cogente dolore.
 Inde metum reprimens quotquot rexisse putatur
 Permixti sexus educit ab urbe catervas,
 Ut latè visus venientes terreat hostes.
 Totque licet turmas sparsas per rura viderent
 Audaces quorum commoverat insula mentes,
 Haud trepidare valent, quos spes præclara
 fovebat.

B Pineæ sylva fuit quæ lata patebat arena,
 A muris Balææ seu per sex millia distans,
 Ex qua parte suo Titan petit æthera curru,
 Cui palus & Pontus geminum arguit unda
 recessum

Ortus, & Occasus: nemoralia rura petenti
 Tutum dant aditum, loca Ramora commemo-
 rantur,

Sive Forena quidem, plures dixere Catinos.
 Hic ubi plana citæ tenuerunt æquora proræ,
 Educunt propter equos, properantibus arma
 Sumit, & ignotæ lustrat loca cernua terræ
 Bellator Populus, quem iustior ira movebat.
 Qui sibi commissas aliquas habuere cohortes,
 Dispositas ipsas sectari signa jubebant.

C Post hæc Regis eques rarus progressus ab urbe,
 Jam castris positum vidit de collibus agmen,
 Quem Pisanorum rapidus comitatus equestris
 Ipsum dulcis aquæ fugat usque secutus arenas,
 Qui torrens Luidis solet in regione vocari.
 Nox redit: excubias faciunt vigilantia castra,
 Eximiamque satis fulgentia sydera noctem,
 Reddunt, signa Polus demonstrat nocte sub illa:
 Stella cadens divisa comas per mille videtur,
 Dispersum Balææ signat diviso Regnum.

Ad Baleam, clamat Populus, nos fidus ad illam
 Crinitum properare monet, properare, potenter
 Est superare datum nobis Balearica Regna;
 Syderis in Baleam radios cecidisse videtur.

D Lux rediens fuerat, qua Sancti Bartholomæi
 Festa celebrabat læti devotio Mundi,
 Purpureus Titan radiis fulgebat, & aura
 Nulla fuit, quasi lac placidi maris unda jacebat,
 Admonet Alphæus ductor, rectorque Pyrenes
 Ordinibus factis aliquantum castra movere:
 Quemque sequi sua signa monet, sit promptus
 in armis

Qui cupit alterius, dixit, conquirere fines.
 Paruit haud monitis istis avidissima belli
 Gens, & torrentis modò dicti transit oras
 Classis, & ad campos vicinos mœnibus urbis
 Plenius egressæ fixerunt castra cohortes.

Explicit Liber Quartus.

INCIPIT LIBER QUINTUS.

SPECTabant acies avidæ certamina Martis,
 Unde suum quisquis pugnans concurrat in
 hostem.

Barbaricus campus Mauris, dirisque Nigellis
 Densus erat, clypeos alii tenuere rotundos,
 Pars adoperta fuit captis Latialibus armis,
 Tunc cum Pisanas quoniam piratica cepit
 Turba rates, monstratque suos gens torva vigores.
 Hinc tunc procedens natus Bellonius Ugo
 Mauretisque simul, gyro rapiuntur equestri,
 Pri-